

Ochrana lidí omezených na svobodě

Vysvětlíme, jak ombudsman pomáhá lidem omezeným na svobodě. Popíšeme, co je systematická návštěva zařízení, jak probíhá a k čemu je dobrá. Objasníme, kdy může ombudsman přímo prověřit stížnost na špatné zacházení. Dozvíte se, kde najít informace o zjištěních ochránce.

Je moje svoboda omezena?

Vaše svoboda je omezena, **nejen když o tom rozhodne soud nebo jiný orgán veřejné moci** (jste ve vězení nebo v policejní cele), **ale i když potřebujete péči** (jste v nemocnici, domově pro seniory a podobně).

Zjednodušeně když **jste v zařízení**, ze kterého nemůžete bez následků odejít.

Jak mi ombudsman pomůže?

Ombudsman **chrání** lidi omezené na svobodě **před špatným zacházením** hlavně tím, že pravidelně **navštěvuje zařízení**, aby zjistil, jak tam s lidmi zacházejí. Může přijít kamkoliv, kde mohou být lidé omezeni na svobodě, i do soukromého zařízení. **Sleduje také zajištění a vyhoštění cizinců.**

Kromě toho přímo prověří konkrétní **stížnost na špatné zacházení, pokud Vaši svobodu omezil „stát“** – tedy když jste například ve vězení, v policejní cele, v zařízení pro zajištění cizinců, pro výkon ochranného léčení, v dětském domově nebo výchovném ústavu.

Co je špatné zacházení?

Jednání, které **nerespektuje důstojnost** člověka, v krajním případě zásah do jeho těla.

Zakázáno je nejen mučení, kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, ale i projevy neúcty k člověku a jeho právům, nerespektování jeho soukromí, nezávislosti, práva (spolu)rozhodovat o vlastním životě či zneužívání závislosti na poskytované péči nebo její prohlubování.

Jak se dělá systematická návštěva zařízení?

Ombudsman návštěvy předem **plánuje** – postupně se zaměřuje na jednotlivé druhy zařízení. Návštěvu zařízení zpravidla **předem neoznamuje**. Jejím provedením pověří právníky Kanceláře veřejného ochránce práv a přizve k ní odborníky na péči poskytovanou v daném zařízení (lékaře, zdravotní sestry, speciální pedagogy, psychology či experty na kvalitu v sociálních službách apod.).

Návštěva **spočívá** v prohlídce zařízení, pozorování, rozhovorech s vedoucím, zaměstnanci a klienty, studiu vnitřních předpisů zařízení a dokumentace, včetně zdravotnické.

Po každé návštěvě ombudsman **sepíše zprávu a požádá zařízení o vyjádření**. Zpráva většinou obsahuje návrhy, jak napravit nebo zlepšit situaci, a slouží k debatě se zařízením a jako vodítko k předcházení špatnému zacházení nebo jeho odstranění.

Zveřejňuje ochránce, co zjistil při návštěvách zařízení a sledování vyhoštění?

Ano, po dokončení debaty se zařízením ochránce zveřejňuje **anonymizovanou zprávu z návštěvy zařízení** a získaná vyjádření na www.ochrance.cz v sekci [Ochrana osob omezených na svobodu](#) a také v Evidenci stanovisek ochránce ([ESO](#)).

Po dokončení řady návštěv zařízení téhož druhu vydává tzv. **souhrnnou zprávu**. Tu také zveřejňuje a posílá ji úřadům. V souhrnné zprávě shrnuje zjištění a doporučená opatření k nápravě, navrhuje systémová doporučení, případně vytváří standard dobrého zacházení.

Podobně ochránce zveřejňuje **zprávy ze sledování vyhoštění cizinců** (na www.ochrance.cz v sekci [Sledování vyhoštění cizinců – Dohled nad vyhošťováním](#)) a v Evidenci stanovisek ochránce ([ESO](#)).

Každý rok ombudsman Poslanecké sněmovně předkládá svou **výroční zprávu o ochraně před špatným zacházením** a zveřejňuje ji na www.ochrance.cz v sekci [Zprávy o činnosti](#).

Kde najdu další rady?

Přesnější informace a rady pro lidi omezené na svobodu nebo závislé na péči najdete také v informačních letácích ombudsmana na www.ochrance.cz v sekci [Životní situace](#):

[Dětský domov, výchovný ústav](#)

[Domov pro seniory](#)

[Opatrovnictví](#)

[Pobyt na psychiatrii](#)

[Sociální služby](#)

[Věznice](#)

[Zařízení pro zajištění cizinců](#)

[Zdravotnictví - stížnosti ve zdravotnictví](#)